

Rigsdagstidende.

1857. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 176.

Tiende Session.

44de Møde.

Torsdagen den 2den Decbr.

(Fortsat.)

Himestad (fortsat): Man vil altsaa see — jeg taler her ikke om Fattigvæsenets Skoler, de kunne jo ikke medregnes under Communens Skoler, og det samme gjælder om de saakaldte Kirkeskoler —, at der paa et hvert Individ i Communen falder 36 p til Skolevæsenet. Dersom Skolevæsenet antages iaar at ville udfordre 70,000 Rb., da er det ikke mere end omtrent 3 Mk. for ethvert Individ i Kjøbenhavn. Men sammenligne vi nu Kjøbenhavn med hvad Kjøbstæderne i saa Henseende udrede, saa have Kjøbstæderne forholdsviis langt større Udgifter til deres Skolevæsen.

De fleste Kjøbstæder — der kan være en ganske enkelt Undtagelse, hvor Omkostningerne ere lavere — udrede ligesaa meget og mange Gange et langt højere Beløb end Kjøbenhavn. I Ribe, Aarhus, Randers, Aalborg, Svendborg og i Hollands og Falsters Kjøbstæder falder der paa ethvert Individ mellem 5 Mk. og 1 Rb., altsaa næsten dobbelt Saameget som i Kjøbenhavn, og i Frederikshavn, Ribe, Hobro, Mariager er Gjennemsnittet over 1 Rb.; i Skive er det endog saa 9 Mk. Det er den sande Sammenhæng med Udgifterne til Skolevæsenet, og naar man klager over, at Kommunestolerne koste Kjøbenhavn saa ganske Betydeligt, saa siger jeg, at man ikke med nogen Ret kan føre en saadan Klage, thi den største og rigeste Commune i Landet giver ikke Saameget som de smaa og fattige Communer.

Den store Commune giver kun halvt saa meget, det er et Factum. (Stemmer: „Fattig-Skolerne!“).

I Fattigvæsenets Skoler er der, saavidt jeg erindrer, 7—800 Børn, medens der i Kommunestolerne er circa 4,600, saa at Antallet af Børnene i hine er ringe imod Børneantallet i disse. Dersom man nu vil udregne, hvad et Barns Underviisning koster Communen, saa vil man see, at i 1855 kostede ethvert af de 4,486 Børn, som fandtes i Communens Skoler, ikke fuldt 12 Rb. 3 Mk., og den forøgede Udgift, som iaar er calculeret, vil have tilfølgelse, at dette Beløb vil stige indtil 13 à 14 Rb. Selv om nu, hvad jeg har hørt sige, Forhøielsen i Lærernes Bagering i Forbindelse med andre Poster vil udgjøre en Sum af circa 30,000 Rb., da vil der paa ethvert Individ komme 66 p ., og ethvert Barn vil komme til at koste 20 Rb., forudsat at Skolepengene ikke forhøies, Noget, jeg iøvrigt ikke skulde raade til. Jeg vil her tillade mig at anstille en Sammenligning mellem Bekostningen ved det lærde Skolevæsen, og hvad Communeunderviisningen i Kjøbenhavn koster, og man vil da see, hvilken uhyre Forskjel der er derimellem. Forinden jeg imidlertid gaaer over til at omtale Udgifterne ved det lærde Skolevæsen, maa jeg gjøre den Bemærkning, at jeg ikke hører til dem, der kaste Brag paa Videnskabelighed, at jeg heller ikke hører til dem, som kaste Brag paa det lærde Underviisningsvæsen, eller troer, at det har overlevet sig selv, og nu bør kastes bort — nei langt fra. Men jeg hører til dem, som mene, at, naar een af de to Ting skal skjætte sig selv, saa skal det være den lærde Underviisning, og at man derimod, naar